

UZASADNIENIE

1. Przedmiot regulacji:

Przyjęcie do realizacji w roku 2025 „Programu zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim”.

2. Omówienie podstawy prawnej:

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566, z późn. zm.) zarząd województwa wykonuje zadania należące do samorządu województwa, niezastrzeżone na rzecz sejmiku województwa i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

Stosownie do art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), do zadań własnych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez samorząd województwa należy m.in.: opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców województwa – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami i powiatami oraz podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa. W art. 48 ust. 1 cyt. ustawy określone jest szczegółowo, iż programy polityki zdrowotnej mogą opracowywać, wdrażać, realizować i finansować ministrowie oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Przedmiotowy program polityki zdrowotnej jest zgodny z Mapą potrzeb zdrowotnych na okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. (Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie mapy potrzeb zdrowotnych, Dz. Urz. Min. Zdr. 2021.69). W załączniku 2 w poz. 3.6 ww. dokumentu wskazano potrzebę podjęcia działań mających na celu realizację programów profilaktycznych dotyczących pozostałych czynników ryzyka mających wpływ na DALLY i zgony (m.in. program w zakresie zapobiegania upadkom przez seniorów).

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa (łącznie z przepisami wewnętrznymi):

Stosownie do art. 48a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych minister oraz jednostka samorządu terytorialnego sporządza projekt programu polityki zdrowotnej, który przekazuje do Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT) celem jego zaopiniowania. Natomiast zgodnie z art. 9 pkt 1 ww. ustawy programy polityki zdrowotnej opracowane i realizowane przez samorząd województwa należy skonsultować z właściwymi terytorialnie gminami i powiatami. W związku z powyższym, projekt „Programu zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim” został wysłany do konsultacji w dniu 29 czerwca 2017 r. do wszystkich samorządów terytorialnych województwa kujawsko-pomorskiego. Uwagi przysłały 3 samorządy: Gmina Bartniczka, Gmina Cekcyn i Miasto Toruń, część z tych uwag, które okazały się merytorycznie zasadne zostały uwzględnione.

Projekt przedmiotowego programu zdrowotnego w dniu 3 sierpnia 2017 r. został przesłany drogą pocztową do Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w celu jego zaopiniowania. Opinia Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji nr 285/2017 z dnia 10 października 2017 r. wpłynęła do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu w dniu 16 października 2017 r. Prezes AOTMiT po zapoznaniu się z opinią Rady Przejrzystości pozytywnie zaopiniował projekt programu polityki zdrowotnej pn. „Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim” pod warunkiem uwzględnienia pewnych uwag. Wszystkie uwagi zawarte w ww. opinii zostały uwzględnione w Programie.

Program realizowany jest od 2018 roku. W roku 2025 program ma kolejną 8 edycję zgodnie z zapisem w programie określającym możliwość jego kontynuacji w latach

następnych. Zgodnie z art. 48a ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.) program polityki zdrowotnej będący kontynuacją w niezmienionej formie programu, dla którego wydano pozytywną opinię nie wymaga powtórnej oceny przez Prezesa AOTMiT. W każdej kolejnej edycji założenia programu nie ulegają zmianie jedynie każdego roku dostosowywany jest koszt badań do obecnych cen, ilości zadeklarowanych samorządów i uczestników.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

Upadki osób starszych stanowią poważny problem geriatryczny, społeczny i ekonomiczny. Do upadków dochodzi w każdej grupie wiekowej. Jednak te, które dotyczą osób starszych stanowią problem ze względu na fakt, że w tej grupie wiekowej występuje statystycznie zwiększona podatność na urazy oraz to, że ich następstwem jest zazwyczaj pogorszenie funkcji organizmu, zwiększenie chorobowości i śmiertelności. Generują one również wzrost kosztów leczenia i opieki. Według różnych doniesień upadki dotyczą 25-40% osób w wieku 65 i więcej lat, a po 80 roku życia przynajmniej raz w roku upadku doświadcza co druga osoba. Spośród osób, które upadły występuje zwiększenie o 12-40% ryzyka ponownego upadku. W tej grupie odnotowuje się pogorszenie sprawności oraz utratę samodzielności. Częstość urazów związanych z upadkami wzrasta z wiekiem. Statystyki wskazują, że 10-15% upadków skutkuje poważnymi urazami. Połowę z nich stanowią złamania, reszta to urazy głowy i obrażenia tkanek miękkich.

W związku z powyższym, opracowany program polityki zdrowotnej pn. „Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim”, ma na celu zmniejszenie liczby upadków i urazów wśród osób po 60 r.ż. uczestniczących w programie. Cele szczegółowe programu to:

- poprawa sprawności fizycznej oraz wykształcenie nawyków systematycznych ćwiczeń fizycznych wśród uczestników programu;
- zwiększenie wiedzy uczestników programu dotyczącej wpływu aktywności fizycznej na zdrowie;
- zwiększenie liczby trenerów przygotowanych do pracy z osobami powyżej 60 r.ż.

W ramach programu zaplanowano przeprowadzenie następujących działań: szkolenie trenerów w zakresie aktywności fizycznej seniorów, edukację uczestników programu, badania kwalifikacyjne i badania kontrolne (tj. testy sprawnościowe, testy psychologiczne, skład ciała, EKG) oraz zajęcia aktywności fizycznej (tj. ćwiczenia aerobowe, ćwiczenia oporowe, ćwiczenia gibkości i ćwiczenia równowagi). Edukacja uczestników programu będzie prowadzona na dwóch poziomach – bezpośrednio poprzez rozmowę z lekarzem, trenerem a także w sposób pośredni za pomocą ulotek, filmów edukacyjnych, strony internetowej oraz spotów edukacyjnych.

Realizatorem programu będzie jeden wiodący ośrodek – koordynator mający doświadczenie w realizacji programów zdrowotnych i zatrudniający co najmniej dwóch specjalistów medycyny sportowej. Program realizowany będzie w partnerstwie z jednostkami samorządu terytorialnego. Co roku JST mają możliwość zadeklarowania chęci udziału w programie. Wolę realizacji programu w 2025 roku zadeklarowało 26 samorządów, których zadaniem będzie prowadzenie naboru uczestników programu i trenerów (wykwalifikowanych rehabilitantów i absolwentów AWF), wynagrodzenie trenerów oraz wynajem sal do ćwiczeń i do badań kwalifikacyjnych i kontrolnych.

W ramach programu środki finansowe z budżetu województwa kujawsko-pomorskiego zostaną przeznaczone na szkolenie trenerów, edukację uczestników, badania kwalifikacyjne i kontrolne, promocję programu, zakup drobnego sprzętu do ćwiczeń oraz na administrację i koordynację programu. W latach 2018-2024 z programu skorzystało już 5191 seniorów, którzy przeszli badania i zostali zakwalifikowani do zajęć aktywności fizycznej. Szacuje się, że w 2025 roku programem zostanie objętych około 1073 seniorów.

5. Ocena skutków regulacji:

„Program zapobiegania upadkom dla seniorów w województwie kujawsko-pomorskim” finansowany będzie w roku 2025 z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz budżetów samorządów terytorialnych, które wyraziły wolę jego realizacji. Koszt realizacji programu z budżetu województwa szacowany jest na **335.800,00 zł** – zadanie budżetowe: „Województwo Promujące Zdrowie”, dział 851, rozdział 85149, § 2780/N – 335.800,00 zł. Realizatorem przedmiotowego programu będzie podmiot leczniczy wyłoniony w drodze konkursu ofert.